

IŠ ANDRIAUS VIŠTELIO RANKRAŠTINIO DAINŲ RINKINIO [SUDARYTAS APIE 1870]

Maršas Lietuvôš

Gana, Broliai, mums miegoti
Ant kapû motynôs!
N'yr ko iłgai nei dumoti
Nojis pakabinus –

Marš, marš wajaunjkai,
Ing šwodbą kruwiną,
Marš Lietuvôš muczelnjakai –
Prikelti motyną!

*

Bukit šweiki, mieli broliai,
Gentys ir prieteliai!
Ne-bus łaimôs mums, pakoliai
Bus czion neprieteliai

Marš, marsš wajaunjkai,
Marsš ant wifû keliû,
Greit Žemaicziai, Lietuwnjkai
Naikint neprieteliû.

*

Grust, idant kožnas tironas
Dōbiū ne-mintu,
Idant kiekwiens jawo ronas
Po šmercziõ atmintu.

Marš, marš wifj žmonês
Griebdami uš plieno,
Teriodami be małonês
Waragą kiekwieną.

*

Eikim, o padês mums Diewas,
Kur Niamunas plaukia,
Ten per girias, kałnus, piewas
Lenkai atšitraukia.

Marsš, marš Lietuwnjkai,
Ant didžio bankieto,
Marš wałnašties wajaunjkai
Greit iš wifjo šwieto.

*

Kaip šuwienyšim karunas
Lietuwôs su Lenku,
Užuš štrietbos kaip Perkunas
Iš mus šmarkiû rankû.

Marš, marš Lietuwnįkai,
Marš Lenkai, Žemaitai,
Marš ir Gudû wajaunįkai,
Wisi drauge, greitai!

*

Ak jau éšam išmokįti
Gerai wawawoti,
Kaip tironus išnaikįti,
Kirft ir kotawoti.

Marš, marš, marš Lietuwa,
Marsš Žemaičių Balis,
Diewui dėkui, da ne-žuwa
Tėwiškės mus dalis.

*

Ar tai girioj, miešte, lauke,
Ant bił-kokios wietôs
Te-guł kraujas upėms plauke
Tironû pralietas.

Marš, marš kas tikt gywas
Smertį aniems nešti –
Bus Meškorius neščešlywas,
Kaip imšim jį pešti.

*

Szalin wargai, werkšmai bėdos
Ir kruwos Kałmukû
Prikentėjom gana gėdôs
Ir teip daugel mukû.

Marš, marš wajaunįkai
Lietuwôs ir Lenkû
Nupuls geležiû wainikai
Nûg kojû ir rankû. –

*

Marš, tikt drašiai išnaikįšim
Jû šylą n'apimtą,
Dešimtyje išwaikyšim
Tu Bungalwiû šimtą.

Marš, marš, greitai broliai,
Pabaiktos nešaimės –
Žiurėk, kaip dreba Meškoriai
Ir štimpa iš baimės.

*

Kaip Mažkorius išvėtyjim
Tada kitoms durims
Ir Wagaiczius užmėtyjim
Tiktai ju kepurėms.

Marš, marš, marš Lietuva
Atimt savo Prufū –
Karaliauczius bus, kaip buwo,
Ir weliak jis mufū...

*

Nės ta graži žemė Prufū,
Kur wagaicziai jėdi,
Buwo ilgus amžius mufū –
Pati sawim rėdė...

Marš, marš wajaunįkai
Lietuwôs ir Prufū!
Nės ir Prufai Lietuwnįkai
Kaip mes, – broliai mufū.

*

Bujim kaip pratėwiai mufū
Wifam fwiete štauni,
Tiktai bukim, prašau jufū
Draįfus ir wajauni.

Marš, marš jū takeliais
Ir kaip jie be baimės,
Bėks tironai wifais keliais,
Ir išnyks nešaimės.

*

Gana jau mus prikankino
Per amžius be meilės –
Bet atėjo jau adyna
Ir jiems žut iš eilės.

Marš, marš, kas tikt gali
Paeit, gruft pagonus,
Mesdami baimę į šalį
Ir wifokius monus.

*

Sumušt jū didę daugybę,
Tai nė jokie dywai;
Tikt reik drauge ir wienybėj
Wifjems but kaip gywai.

Marš, marš kas tikt gywas
Smertį jiems uždūti,
Bus Mažkorius nešczęslywas
Kaip imjim jūs bŕūti.

Maršas Lietuvos¹

Gana, broliai, mums miegoti
Ant kapų motynos!
Nėr ko ilgai nei dūmoti²,
Nosis pakabinus.

Marš, marš, vajaunycai³,
Ing svodbą kruviną⁴,
Marš, Lietuvos mūčelnikai⁵,
Prikelti motyną!

*

Būkit sveiki, mieli broliai,
Gentys⁶ ir prieteliai⁷!
Nebus laimos mums, pakolei
Bus čion neprieteliai⁸.

Marš, marš, vajaunycai,
Marš ant visų kelių,
Greit, žemaičiai, lietuvnykai,
Naikint neprietelių.

*

Grūst, idant⁹ kožnas¹⁰ tironas
Dobilų nemintų,
Idant kiekviens savo ronas¹¹
Po smerčio¹² atmintų.

Marš, marš, visi žmonės,
Griebdami už plieno,
Teriodami¹³ be malonės
Variagą¹⁴ kiekvieną.

*

Eikim, o padės mums Dievas,
Kur Nemunas plaukia,
Ten per girias, kalnus, pievas
Lenkai atsitraukia.

Marš, marš, lietuvnykai,

¹ lietuvių kovotojų žygio daina, greičiausiai iš 1863 m. sukilimo

² galvoti, mąstyti

³ kovotojai

⁴ į kruvinas verstuves; perkeltine prasme – į mūšį

⁵ kankiniai

⁶ giminės

⁷ draugai

⁸ priešai

⁹ kad

¹⁰ kiekvienas

¹¹ žaizdas

¹² po mirties

¹³ žudydami, naikindami

¹⁴ variagai – skandinavų vikingai, įsikūrę Rusijoje nuo IX a. ir davę pradžią Rusijos valdovų riurikaičių dinastijai; čia: caro kariuomenės kareivį

Ant didžio bankieto¹⁵,
Marš, valnasties vajaunycai¹⁶,
Greit iš viso svieta¹⁷.

*

Kaip suvienysim karūnas¹⁸
Lietuvos su lenkų,
Užūš strielbos¹⁹ kaip Perkūnas
Iš mūs smarkių rankų.

Marš, marš, lietuvnykai,
Marš lenkai, žemaičiai,
Marš ir gudų vajaunycai,
Visi drauge, greitai!

*

Ak, jau esam išmokyti
Gerai vajavoti²⁰,
Kaip tironus išnaikyti,
Kirst ir kotavoti²¹.

Marš, marš, marš, Lietuva,
Marš Žemaičių šalis,
Dievui dėkui, da nežuvo
Tėviškės mūs dalis.

*

Ar tai girioj, mieste, lauke,
Ant bil kokios²² vietos
Tegul kraujas upėms plaukia
Tironų pralietas.

Marš, marš, kas tikt gyvas,
Smertį aniems nešti –
Bus meškorius²³ neščėslyvas²⁴,
Kaip imsime jį pešti.

*

Šalin vargai, verksmai, bėdos
Ir krūvos kalmukų²⁵,
Prikentėjom gana gėdos
Ir taip daugel mūkų²⁶.

Marš, marš, vajaunycai

¹⁵ į didelę puotą; perkeltine prasme – į didelį mūšį, kovą

¹⁶ laisvės kovotojai

¹⁷ pasaulio

¹⁸ vėliavas

¹⁹ šautuvai

²⁰ kariauti, kovoti

²¹ mušti

²² bet kokios

²³ caro kariuomenės kareivis, maskolius

²⁴ nelaimingas

²⁵ žiurkių, nedorėlių; čia – priešų

²⁶ kančių

Lietuvos ir lenkų,
Nupuls geležių vainikai
Nuog kojų ir rankų.

*

Marš, tikt drąsiai, išnaikysim
Jų sylą n'apimtą²⁷,
Dešimtyje išvaikysim
Tų šungalvių šimtą.

Marš, marš, greitai, broliai –
Pabaigtos nelaimės –
Žiūrėk, kaip dreba meškoriai
Ir stimpa iš baimės.

*

Kaip meškorius išvėtysim,
Tada kitoms durims²⁸
Ir vagaičius²⁹ užmėtysim
Tiktai su kepurėms.

Marš, marš, marš, Lietuva,
Atimt savo Prūsų –
Karaliaučius bus, kaip buvo,
Ir vėlek³⁰ jis mūsų...

*

Nes ta graži žemė Prūsų,
Kur vagaičiai sėdi,
Buvo ilgus amžius mūsų –
Pati savim rėdė³¹...

Marš, marš, vajaunycai,
Lietuvos ir Prūsų!
Nes ir prūsai lietuvnykai
Kaip mes – broliai mūsų.

*

Būsime kaip pratėviai mūsų
Visam sviete slauni³²,
Tiktai būkim, prašau jūsų,
Drąsūs ir vajauni³³.

Marš, marš, jų takeliais
Ir kaip jie – be baimės,
Bėgs tironai visais keliais,
Ir išnyks nelaimės.

²⁷ neaprėpiamą galybę

²⁸ per kitas duris

²⁹ vokiečius; greičiausiai A. Vištelio naujadaras

³⁰ vėl, vėlei

³¹ pati save valdė

³² garsūs, žymūs, šaunūs

³³ kovingi, karingi

*

Gana jau mus prikankino
Per amžius be meilės –
Bet atėjo jau adyna³⁴
Ir jiems žūt iš eilės.

Marš, marš, kas tikt gali
Paeit, grūst pagonus³⁵,
Mesdami baimę į šalį
Ir visokius monus³⁶.

*

Sumušt jų didelę daugybę –
Tai nė jokie dyvai³⁷;
Tikt reik drauge ir vienybėj
Visiems būt kaip gyvai³⁸.

Marš, marš, kas tikt gyvas,
Smertį jiems užduoti,
Bus meškorius neščėslyvas,
Kaip imsime juos šluoti.

Parengė Brigita Speičytė

³⁴ valanda

³⁵ nenaudėlius

³⁶ apgaules

³⁷ stebuklai

³⁸ būtinai